Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

23 april 2015*

”Överklagande — Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Artiklarna 101 FEUF och 53 i EES-avtalet — Världsmarknaden för flytkristallskärmar (LCD) — Prisfastställelse — Böter — Riktlinjer för beräkning av böter (2006) — Punkt 13 — Fastställelse av försäljningsvärdet — Gemensamt företag — Beaktande av försäljning till moderbolagen — Meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (2002) — Punkt 23 b sista stycket — Partiell immunitet mot böter — Bevismaterial som gäller för kommissionen tidigare okända sakförhållanden”

I mål C-227/14 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 7 maj 2014,

LG Display Co. Ltd, Seoul (Sydkorea),

LG Display Taiwan Co. Ltd, Taipei (Taiwan),

företrädda av A. Winckler och F.-C. Laprévote, avocats,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska kommissionen, företrädd av F. Ronkes Agerbeek och P. Van Nuffel, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Ó Caoimh (referent) samt domarna C. Toader och C. G. Fernlund,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: handläggaren I. Illéssy,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 januari 2015,

* Rättegångsspråk: engelska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 LG Display Co. Ltd (nedan kallat LGD) och LG Display Taiwan Co. Ltd (nedan kallat LGDT) har yrkat att domstolen delvis ska upphäva den av Europeiska unionens tribunal meddelade domen LG Display och LG Display Taiwan/kommissionen (T-128/11, EU:T:2014:88) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ändrade tribunalen kommissionens beslut K(2010) 8761 slutlig av den 8 december 2010 om ett förfarande enligt artikel 101 [FEUF] och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (ärende COMP/39.309 – LCD), av vilket en sammanfattning har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* den 7 oktober 2011 (EUT C 295, s. 8) (nedan kallat det omtvistade beslutet), och fastställde de böter som solidariskt ålades LGD och LGDT enligt artikel 2 i det beslutet till 210 000 000 euro. Tribunalen ogillade i övrigt klagandenas talan om delvis ogiltigförklaring av det ovannämnda beslutet till den del det avsåg klagandena och talan om nedsättning av böterna.

Tillämpliga bestämmelser

2 I artikel 23.2 och 23.3 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101 FEUF] och [102 FEUF] (EGT L 1, s. 1) föreskrivs följande:

”2. Kommissionen får genom beslut ålägga företag och företagssammanslutningar böter, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet

a) överträder artikel [101 FEUF] eller [102 FEUF] …

…

För varje företag och företagssammanslutning som deltagit i överträdelsen får böterna inte överstiga 10 % av föregående räkenskapsårs sammanlagda omsättning.

…

3. När bötesbeloppet fastställs, skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått.”

3 Artikel 31 i förordning nr 1/2003 har följande lydelse:

”EG-domstolen skall ha obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka kommissionen har fastställt böter eller viten. EG-domstolen får upphäva, sänka eller höja förelagda böter eller viten.”

4 I punkt 6 i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning nr 1/2003 (EUT C 210, 2006, s. 2) (nedan kallade riktlinjerna för beräkning av böter) föreskrivs följande:

”… Kombinationen av försäljningsvärdet och varaktigheten är ett lämpligt beräkningstal för att värdera överträdelsens ekonomiska betydelse och omfattningen av varje företags delaktighet i överträdelsen. …”

5 I punkt 13 i dessa riktlinjer, som har rubriken ”Grundbelopp”, anges följande:

”Kommissionen fastställer grundbeloppet genom att utgå från försäljningsvärdet från de varor eller tjänster som har ett direkt eller indirekt … samband med överträdelsen och som företaget sålt i det berörda geografiska området inom [Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)]. …”

6 I punkt 23 b i kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, 2002, s. 3) (nedan kallat meddelandet om förmånlig behandling) föreskrivs olika nedsättningar av böter för företagen i förhållande till den ordning i vilken de har lämnat upplysningar. Det sista stycket i den bestämmelsen har följande lydelse:

”Om ett företag lämnar in bevismaterial som gäller för kommissionen tidigare okända sakförhållanden som har ett direkt samband med den misstänkta kartellens betydelse och varaktighet, kommer kommissionen inte att beakta dessa element när den avgör vilka böter som skall åläggas det företag som tillhandahållit detta bevismaterial.”

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

7 Bakgrunden till tvisten och det omtvistade beslutet – såsom de har beskrivits i punkterna 1–31 i den överklagade domen – kan sammanfattas enligt följande.

8 LGD är ett bolag bildat enligt koreansk rätt, vilket kontrollerar en koncern av bolag som är etablerade över hela världen och som är verksamma med tillverkning av flytkristallskärmar med aktiv matris (nedan kallade LCD). LGD bildades den 26 juli 1999 genom ett avtal om ett gemensamt företag som ingicks mellan LG Electronics, Inc., som är ett bolag bildat enligt koreansk rätt (nedan kallat LGE) och Koninklijke Philips Electronics NV, som är ett bolag bildat enligt nederländsk rätt (nedan kallat Philips). Under tiden mellan den 26 juli 1999 och den 23 juli 2004, innehade LGE och Philips vardera 50 procent av aktiekapitalet i LGD. Deras respektive innehav minskade därefter till 37,9 respektive 32,87 procent.

9 LGDT är ett bolag bildat enligt taiwanesisk rätt, vilket är ett helägt dotterbolag till LGD och är verksamt med tillverkning och tillhandahållande av LCD.

10 Våren 2006 ingav Samsung Electronics Co. Ltd, ett bolag bildat enligt koreansk rätt (nedan kallat Samsung), en ansökan till kommissionen om immunitet mot böter i enlighet med meddelandet om förmånlig behandling. Samsung angav vid det tillfället att en konkurrensbegränsande samverkan förelåg mellan flera företag, däribland LGD och LGDT, avseende vissa slags LCD.

11 Den 17 juli 2006 ingav även LGD en ansökan till kommissionen om immunitet mot böter i enlighet med samma meddelande.

12 Den 23 november 2006 beviljade kommissionen Samsung villkorad immunitet enligt punkt 15 i samma meddelande. LGD beviljades emellertid inte immunitet.

13 Kommissionen inledde det administrativa förfarandet den 27 maj 2009 och antog ett meddelande om invändningar som riktades till sexton bolag, däribland klagandena, LGE och Philips. I meddelandet om invändningar förklarade kommissionen bland annat varför de sistnämnda enligt tribunalens praxis skulle vara solidariskt ansvariga för LGD:s överträdelser.

14 De som meddelandet om invändningar riktade sig till meddelade skriftligen, inom den föreskrivna fristen, kommissionen om sin inställning till de framställda invändningarna. Flera av dem som meddelandet om invändningar riktade sig till, bland annat klagandena, utnyttjade rätten att yttra sig under ett muntligt förhör den 22 och 23 september 2009.

15 Den 1 februari 2010 ingav LGD en ansökan med stöd av punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling och begärde partiell immunitet för sitt deltagande i den konkurrensbegränsande samverkan under åren 2005 och 2006.

16 I en begäran om upplysningar av den 4 mars 2010 och i en kompletterande skrivelse av den 6 april 2010 uppmanades parterna bland annat att lämna kommissionen upplysningar om det försäljningsvärde som skulle beaktas vid beräkningen av grundbeloppet för böterna och att yttra sig i den frågan. LGD lämnade uppgifter om det företaget i skrivelse av den 21 april 2010.

17 Den 8 december 2010 antog kommissionen det omtvistade beslutet som riktades till sex av de sexton bolag som meddelandet om invändningar hade riktats till, däribland klagandena och Samsung. Däremot avsågs LGE och Philips inte längre.

18 I det omtvistade beslutet konstaterade kommissionen att en konkurrensbegränsande samverkan förelåg mellan sex stora internationella LCD-tillverkare, bland andra klagandena och Samsung. Kommissionen konstaterade att denna samverkan avsåg två kategorier LCD i storlekar på minst tolv tum, dels LCD för informationsteknik, till exempel för bärbara kompaktdatorer och monitorer för datorer, dels LCD för TV-apparater (nedan tillsammans kallade de LCD som omfattades av kartellen).

19 Enligt det omtvistade beslutet utgjorde den konkurrensbegränsande samverkan en enda, fortlöpande överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av den 2 maj 1992 (EGT L 1, 1994, s. 3; svensk specialutgåva, område 2, volym 11, s. 37) (nedan kallat EES-avtalet). Överträdelsen pågick åtminstone mellan den 5 oktober 2001 och den 1 februari 2006. Under denna tid höll kartelldeltagarna flera multilaterala möten som de kallade ”kristallmöten”. Mötena hade ett tydligt konkurrensbegränsande syfte, eftersom deltagarna hade tillfälle bland annat att fastställa minimipriser för de LCD som omfattades av kartellen, diskutera prisprognoser för att undvika prissänkningar och samordna prishöjningar och produktionsnivåer. Kartelldeltagarna träffades även bilateralt under överträdelseperioden och utbytte ofta upplysningar angående det som behandlades under ”kristallmötena”. De vidtog även åtgärder för att kontrollera att de beslut som fattades under mötena efterlevdes.

20 För att fastställa de böter som ålades i det omtvistade beslutet använde kommissionen riktlinjerna för beräkning av böter. I enlighet med riktlinjerna fastställde kommissionen försäljningsvärdet för de LCD som omfattades av kartellen och som direkt eller indirekt berördes av överträdelsen. Kommissionen slog därför fast följande tre försäljningskategorier som kartelldeltagarna hade genomfört:

— ”Direkt EES-försäljning” innefattade försäljning av LCD som omfattades av kartellen till ett annat företag inom EES.

— ”Direkt EES-försäljning genom bearbetade produkter” innefattade försäljning av LCD som omfattades av kartellen och som, inom den koncern som tillverkaren tillhör, infogats i färdiga produkter som sålts till ett annat företag inom EES.

— ”Indirekt försäljning” innefattade försäljning av LCD som omfattades av kartellen till ett annat företag beläget utanför EES, vilket därefter fogade in skärmarna i färdiga produkter som såldes inom EES.

21 Kommissionen ansåg emellertid att den kunde begränsa sig till att beakta de två första ovannämnda kategorierna. De ålagda böterna skulle kunna bli tillräckligt avskräckande även om den tredje kategorin inte togs med.

22 Klagandenas invändningar till trots ansåg kommissionen att det relevanta försäljningsvärdet borde beräknas även med beaktande av klagandenas försäljning av de LCD som omfattades av kartellen till LGE och Philips. För det första hade nämligen även försäljningen till dessa bolag avsetts i

diskussionerna mellan kartelldeltagarna och för det andra hade priset vid denna försäljning påverkats av omständigheter som kännetecknade marknaden, det vill säga den omständigheten att priser förelåg som omfattades av kartellen.

23 När den fastställde böterna beaktade kommissionen även meddelandet om förmånlig behandling. Den bekräftade härvid först och främst att Samsung hade beviljats fullständig immunitet. I enlighet med punkterna 21 och 23 b första strecksatsen i samma meddelande satte den därefter ned de böter som klagandena skulle åläggas med 50 procent på grund av att den bevisning som de hade förebringat hade ett betydande mervärde jämfört med det bevismaterial som kommissionen förfogade över. Kommissionen beviljade slutligen klagandenas begäran om partiell immunitet, men endast för år 2006. Enligt kommissionen var det nämligen endast med avseende på det året som klagandenas upplysningar gällde för kommissionen tidigare okända sakförhållanden. Beträffande år 2005 tillkom klagandenas upplysningar utöver de uppgifter som Samsung hade lämnat kommissionen, och de gällde således inte för kommissionen tidigare okända sakförhållanden.

24 Mot bakgrund av bland annat dessa överväganden förpliktade kommissionen, i artikel 2 i det omtvistade beslutet, klagandena att solidariskt erlägga böter med 215 000 000 euro.

Den överklagade domen

25 Genom ansökan, som inkom till tribunalens kansli den 23 februari 2001, väckte klagandena talan om delvis ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet och nedsättning av det bötesbelopp som de ålades enligt det beslutet.

26 Till stöd för sin talan åberopade klagandena fyra grunder. Den första grunden byggde på att kommissionen oriktigt och med åsidosättande av klagandenas rätt till försvar, hade räknat in deras interna försäljning vid beräkningen av bötesbeloppet. Den andra grunden byggde på att kommissionen oriktigt hade beslutat att inte bevilja dem immunitet mot böter för år 2005 och att kommissionen inte hade dragit de adekvata slutsatserna av att den hade beviljat dem partiell immunitet för januari 2006.

27 I den överklagade domen biföll tribunalen delvis den sistnämnda grunden, eftersom den fann att kommissionen hade gjort fel när den beaktade januari 2006 vid fastställandet av klagandenas försäljningsvärde för beräkningen av bötesbeloppet. Inom ramen för sin obegränsade behörighet satte tribunalen därför ned bötesbeloppet till 210 000 000 euro. Tribunalen ogillade talan i övrigt.

Parternas yrkanden och förfarandet vid domstolen

28 Klagandena har yrkat att domstolen ska

— Delvis upphäva den överklagade domen, till den del talan om delvis ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet ogillades,

— delvis ogiltigförklara det omtvistade beslutet och inom ramen för sin obegränsade behörighet sätta ned de böter som ålades klagandena, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna vid domstolen och tribunalen.

29 Kommissionen har yrkat att överklagandet ska ogillas och att klagandena ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

30 Klagandena har anfört två grunder till stöd för sitt överklagande. I den första grunden har det gjorts gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning, eftersom den åsidosatte motiveringsskyldigheten och rätten till försvar, grundade sig på en uppenbar missuppfattning av bevisningen och inte utövade sin obegränsade behörighet med avseende på att LGD:s försäljning av de LCD som omfattades av kartellen till sina moderbolag inbegreps i det försäljningsvärde som beaktades vid beräkningen av bötesbeloppet. Den andra grunden avser felaktig rättstillämpning, åsidosättande av motiveringsskyldigheten och uppenbar missuppfattning av bevisningen, eftersom tribunalen inte beviljade LGD partiell immunitet mot böter för år 2005.

Den första grunden, beaktande av försäljningen av de LCD som omfattades av kartellen till moderbolagen vid beräkningen av bötesbeloppet

Parternas argument

31 Grunden består av två delar. I den första delen har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid tillämpningen av punkt 13 i riktlinjerna för beräkning av böter, inte motiverade sitt beslut tillräckligt, uppenbarligen missuppfattade bevisningen, åsidosatte LGD:s rätt till försvar och inte utövade sin obegränsade behörighet när den fann att kommissionen kunde inbegripa all försäljning på den relevanta marknaden i det försäljningsvärde som beaktades för beräkningen av böterna. I den andra delen har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den inte beaktade proportionalitetsprincipen, åsidosatte motiveringsskyldigheten, uppenbarligen missuppfattade bevisningen och LGD:s rätt till försvar genom att fastställa kommissionens slutsats att den interna försäljningen av LCD till moderbolagen påverkades av den påtalade överträdelsen.

– Den första grundens första del, möjligheten att beakta all försäljning på den marknad som påverkades av överträdelsen

32 I den första grundens första del har klagandena i huvudsak klandrat tribunalen för att den i punkt 97 i den överklagade domen slog fast att kommissionen vid bötesberäkningen hade rätt att innefatta LGD:s försäljning till sina moderbolag, endast på grund av att försäljningen ägde rum på den marknad som påverkades av överträdelsen och även om den försäljningen inte påverkades av överträdelsen.

33 Klagandena har för det första hävdat att även om kommissionen inte är skyldig att visa vilken individuell försäljning som påverkades av kartellen, åsidosatte tribunalen punkt 13 i riktlinjerna för beräkning av böter genom att inbegripa värdet av all försäljning av LCD som omfattades av kartellen på den marknad som påverkades av överträdelsen i det försäljningsvärde som beaktades vid beräkningen av böterna, trots att bevisningen för att överträdelsen avsåg LGD:s interna försäljning till LGE och Philips. Tribunalen avvek dessutom från kommissionens beslutspraxis som följer av bland annat av beslut K(2008) 6815 slutlig av den 12 november 2008, om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/39.125 – Bilglas) och beslut K(2008) 926 slutlig av den 11 mars 2008 om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/38.543 – Internationella flyttjänster).

34 Klagandena har för det andra hävdat att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att inte tillräckligt motivera att LGD:s interna försäljning av LCD som omfattades av kartellen till Philips och LGE kunde snedvrida konkurrensen på den relevanta marknaden trots att det fanns strukturella garantier som innebar att kartellen inte kunde påverka den försäljningen, eftersom denna bland annat genomfördes till förmånligt pris och därför inte kunde anses ha ägt rum på den fria marknaden. Förevarande mål liknar härvidlag målet Team Relocations m.fl./kommissionen (T-204/08

och T-212/08, EU:T:2011:286), angående internationella flyttjänster. I det målet uteslöt tribunalen av den anledningen viss försäljning och försäljningsvärdet av försäljning som genomfördes på den aktuella marknaden.

35 Klagandena har för det tredje gjort gällande att tribunalen inte utövade sin obegränsade behörighet enligt artikel 261 FEUF och artikel 31 i förordning nr 1/2003, genom att den tillät att kommissionen utan tillräcklig motivering avvek från sin tidigare beslutspraxis. Denna praxis framgår bland annat av beslut K(2007) 5791 slutlig, av den 28 november 2007, om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/39165 – Planglas) och beslut på området för företagskoncentrationer. I dessa beaktade kommissionen inte intern försäljning vid beräkningen av böterna.

36 Klagandena har för det fjärde klandrat tribunalen för att den gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och inte utövade sin obegränsade behörighet när den tillät att kommissionen fastställde bötesbeloppet på grundval av den totala omsättningen på den aktuella marknaden. Tribunalen prövade härvid inte den förebringade bevisningen och de argument som LGD anförde och som utvisade att den interna försäljningen till LGE och Philips inte hade kunnat påverkas av kartellen, bland annat på grund av bestämmelserna i det avtal om ett gemensamt företag som ingicks mellan de två sistnämnda företagen.

37 Klagandena har för det femte anmärkt mot att tribunalen anförde motstridiga skäl beträffande tolkningen av riktlinjerna för beräkning av böter. I punkt 97 i den överklagade domen tolkade tribunalen nämligen riktlinjerna så, att det var möjligt för kommissionen att inbegripa all försäljning på den relevanta marknaden i det försäljningsvärde som beaktades för beräkningen av böterna och att inte undanta värdet på den försäljning som inte påverkats av överträdelsen. I punkt 70 i samma dom slog tribunalen fast att det försäljningsvärde som beaktades för den beräkningen skulle omfatta försäljningsvärdet av försäljning beträffande vilken konkurrensen snedvridits. I punkt 68 i samma dom definierade tribunalen det försäljningsvärde som ska beaktas för den ovannämnda beräkningen med en hänvisning till försäljning av varor som omfattades av överträdelsen och varor som omfattats av ett konkurrensbegränsande förfarande. I punkt 62 i den ovannämnda domen angav tribunalen för övrigt att det måste föreligga ett samband mellan det försäljningsvärde som beaktas och överträdelsen.

38 För det sjätte anser klagandena att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och åsidosatte LGD:s rätt till försvar genom att ställa upp en icke-motbevisbar presumtion att all försäljning på den relevanta marknaden hade påverkats av den aktuella överträdelsen. Enligt riktlinjerna för beräkning av böter införs emellertid inte en sådan presumtion. Tvärtemot åläggs kommissionen att från fall till fall utreda om försäljningen påverkats av den aktuella överträdelsen. Tribunalen underlät således att bedöma den bevisning som LGD hade förebringat.

39 Kommissionen har hävdat att överklagandet inte kan bifallas på denna delgrund, eftersom varken rättspraxis eller de ovannämnda riktlinjerna utgör hinder för att beakta intern försäljning vid beräkningen av böter. Argumentet kan i vart fall inte godtas, eftersom det är utrett att LGD:s försäljning till Philips och LGE utgjorde försäljning till andra företag. Det är dessutom förenligt med både kommissionens beslutspraxis och punkt 13 i de riktlinjerna att inte begränsa det försäljningsvärde som ska beaktas vid beräkningen av böter till endast de transaktioner som verkligen påverkats av den aktuella överträdelsen.

– Den första grundens andra del, överträdelsens inverkan på LGD:s interna försäljning till sina moderbolag

40 I den första grundens andra del har klagandena i huvudsak anfört att tribunalen i punkterna 73 och 83 i den överklagade domen slog fast att den konkurrensbegränsande samverkan verkligen påverkade LGD:s interna försäljning till moderbolagen.

41 Klagandena har för det första gjort gällande att tribunalen, när den i punkt 86 i den överklagade domen angav att kommissionen inte förfogade över någon bevisning avseende LGD:s interna försäljning till LGE och Philips under tiden mellan juli 2002 och september 2005, gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och åsidosatte LGD:s rätt till försvar genom att den beaktade den försäljningen vid beräkningen av böterna. Kommissionen avvek härvid från den praxis som följdes i kommissionens beslut K(2009) 428 slutlig av den 28 januari 2009, om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/39406 — Marina slangar). I det beslutet ansåg kommissionen att proportionalitetsprincipen utgör hinder för att beakta försäljning under en tidsperiod beträffande vilken bevisning saknas. Denna praxis bekräftas i tribunalens praxis (dom Dansk Rørindustri/kommissionen, T-21/99, EU:T:2002:74, punkt 62, och IMI m.fl./kommissionen, T-18/05, EU:T:2010:202, punkt 95). Tribunalen underlät för övrigt att, med hänsyn till att bevisning saknas för tiden mellan juli 2002 och september 2005, bedöma om LGD:s interna försäljning till sina moderbolag utgjorde en enda och fortlöpande överträdelse under den tid som det har gjorts gällande att överträdelsen pågick.

42 Klagandena har för det andra hävdat att tribunalen åsidosatte motiveringsskyldigheten och uppenbart missuppfattade bevisningen när den slog fast att LGD:s försäljning av LCD som omfattades av kartellen till LGE, i motsats till dess försäljning till Philips, påverkades av överträdelsen. Tribunalen missuppfattade för det första protokollet från ett möte den 15 november 2001, som anges i punkt 76 i den överklagade domen, när den i punkt 150 i den domen, av denna enda handling drog slutsatsen att den generella regeln förelåg att den konkurrensbegränsande samverkan som beaktades även avsåg intern försäljning. LGE och Philips nämns emellertid inte i den handlingen, och en generell regel stöds inte av dess innehåll. Vidare missförstod tribunalen tabell nr 2 i det omtvistade beslutet, när den i punkt 151 i den överklagade domen, av denna tabell drog slutsatsen att det pris för vilket LGD sålde de LCD som omfattades av kartellen till sina moderbolag påverkats av den konkurrensbegränsande samverkan. Tabellen avsåg emellertid endast försäljningen till samtliga LGD:s kunder, som under en kort tid av sex månader köpte ett särskilt slags LCD-skärm för monitorer.

43 Klagandena har för det tredje gjort gällande att tribunalen, i punkt 125 i den överklagade domen inte tillräckligt motiverade att den inte kunde godta klagandenas argument att kommissionen åsidosatte LGD:s rätt till försvar när den drog slutsatsen att LGD:s interna försäljning till sina moderbolag påverkats av den konkurrensbegränsande samverkan. Det var härvid motstridigt att i punkt 111 i den överklagade domen konstatera att ”argumentet avseende [klagandenas] försäljning till LGE och Philips framgick redan av meddelandet om invändningar”, medan tribunalen i punkt 99 i samma dom angav att ”det är riktigt att det i meddelandet om invändningar inte uttryckligen bekräftas att [klagandenas] försäljning till LGE och Philips påverkats av den konkurrensbegränsande samverkan”. Om LGD vid tiden för meddelandet om invändningar hade haft kännedom om att kommissionen hade för avsikt att innefatta företagets interna försäljning till sina moderbolag i beräkningen av bötesbeloppet, eftersom försäljningen hade genomförts på en marknad som påverkats av den konkurrensbegränsande samverkan, hade LGD kunnat göra gällande argument i det avseendet i stället för att förklara varför försäljning inom en koncern i allmänhet inte borde beaktas vid beräkning av böter.

44 Kommissionen har i huvudsak gjort gällande att den första grundens andra del är verkningslös, eftersom den, även om överklagandet kan bifallas på denna delgrund, inte utgör hinder för att LGD:s försäljning av de LCD som omfattades av kartellen till Philips och LGE beaktas vid beräkningen av böterna. Klagandena kan i vart fall inte vinna framgång med denna delgrund.

Domstolens bedömning

45 Klagandena har i den första grundens första del vid upprepade tillfällen klandrat tribunalen för att den slog fast att kommissionen hade rätt att hänföra LGD:s interna försäljning till sina moderbolag, det vill säga LGE och Philips, till det försäljningsvärde som beaktades vid beräkningen av bötesbeloppet.

46 Det framgår tydligt av punkterna 136–145 i den överklagade domen att tribunalen konstaterade att kommissionen hade gjort en riktig bedömning när den ansåg att klagandena, vilket dessa inte bestridde vid tribunalen, inte utgjorde ett enda företag tillsammans med LGE och Philips vad gäller tillämpningen av artikel 101 FEUF. De utgjorde därmed inte ett vertikalt integrerat företag. Klagandenas relevanta försäljning till dem inbegreps därför i kategorin ”direkt EES-försäljning” som avser försäljning av de LCD som omfattades av kartellen till oberoende utomstående. Inte heller i överklagandet har klagandena bestritt detta konsterande. Tvärtom. Under förhandlingen har klagandena uttryckligen gjort gällande att försäljningen av de LCD som omfattades av kartellen till deras moderbolag inte utgjorde intern försäljning.

47 Under dessa förhållanden och eftersom klagandena i den första grundens första del har klandrat tribunalen för att den slog fast att kommissionen hade rätt att hänföra LGD:s interna försäljning till sina moderbolag till det försäljningsvärde som beaktades vid beräkningen av bötesbeloppet, kan klagandenas argument inte godtas. Deras argument grundar sig nämligen på en feltolkning av den överklagade domen.

48 Till den del klagandena i den delgrunden har klandrat tribunalen för att den slog fast att kommissionen hade rätt att hänföra LGD:s relevanta försäljning till sina moderbolag till det försäljningsvärde som beaktades vid beräkningen av bötesbeloppet, erinrar domstolen om att det i artikel 23.2 andra stycket i förordning nr 1/2003 föreskrivs att för varje företag och företagssammanslutning som deltagit i överträdelsen får böterna inte överstiga tio procent av föregående räkenskapsårs sammanlagda omsättning.

49 Domstolen har tidigare slagit fast att kommissionen i varje enskilt fall och med beaktande av sammanhanget och de mål som eftersträvas med det påföljdssystem som föreskrivs i förordning nr 1/2003, ska bedöma den inverkan som eftersträvas på det berörda företaget, bland annat genom att beakta en omsättning som återspeglar företagets faktiska ekonomiska situation under den tidsperiod då överträdelsen ägde rum (dom Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen C-76/06 P, EU:C:2007:326, punkt 25, och Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 53).

50 Enligt domstolens fasta praxis är det vid fastställandet av böter möjligt att ta hänsyn till såväl företagets totala omsättning, vilken ger en antydan, om än ungefärlig och ofullständig, om företagets storlek och ekonomiska styrka, som den del av denna omsättning som härrör från de varor som är föremål för överträdelsen, och som således kan ge en antydan om denna överträdelses omfattning (dom Musique Diffusion française m.fl./kommissionen, 100/80–103/80, EU:C:1983:158, punkt 121, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 243, Archer Daniels Midland och Archer Daniels Midland Ingredients/kommissionen, C-397/03 P, EU:C:2006:328, punkt 100, och Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 54).

51 Av domstolens praxis framgår att även om kommissionen enligt artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning, begränsas utövandet av denna befogenhet av att det i bestämmelsen uppställts objektiva kriterier som kommissionen måste följa. Således sätts en absolut beräkningsbar övre gräns för det bötesbelopp som kan åläggas. Därmed är det högsta tillåtna bötesbelopp som kan åläggas ett givet företag möjligt att fastställa i förväg. Utövandet av detta utrymme för skönsmässig bedömning begränsas vidare av de förhållningsregler som kommissionen har åtagit sig att följa, bland annat genom riktlinjerna för beräkning av böter (dom Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 55).

52 Enligt lydelsen i punkt 13 i riktlinjerna föreskrivs vidare att ”[k]ommissionen fastställer grundbeloppet genom att utgå från försäljningsvärdet från de varor eller tjänster som har ett direkt eller indirekt … samband med överträdelsen och som företaget sålt i det berörda geografiska området inom EES”. I

punkt 6 i dessa riktlinjer föreskrivs att ”[k]ombinationen av försäljningsvärdet och varaktigheten [av överträdelsen] är ett lämpligt beräkningstal för att värdera överträdelsens ekonomiska betydelse och omfattningen av varje företags delaktighet i överträdelsen”.

53 Härav följer att punkt 13 i riktlinjerna för beräkning av böter, såsom domstolen har fastställt, syftar till att som utgångspunkt för beräkningen av de böter som ska åläggas ett företag fastställa ett belopp som återspeglar överträdelsens ekonomiska betydelse och företagets relativa tyngd i överträdelsen. Även om begreppet försäljningsvärde i punkt 13 visserligen inte går så långt att det inbegriper sådan försäljning i det aktuella företaget som inte omfattas av den påstådda kartellens tillämpningsområde, skulle det emellertid strida mot det syfte som eftersträvas med denna bestämmelse att tolka detta begrepp så, att det enbart avser omsättning som hänför sig till sådan försäljning för vilken det är fastställt att den verkligen påverkades av denna kartell (dom Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, EU:C:2013:464, punkterna 76 och 88, samt dom Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 57).

54 En sådan begränsning skulle för övrigt innebära en konstlad minskning av den ekonomiska betydelsen av den överträdelse som begåtts av ett visst företag, eftersom det förhållandet att enbart ett begränsat antal direkta bevis har påträffats som styrker sådan försäljning som faktiskt påverkats av kartellen i slutändan leder till att böter som saknar verkligt samband med den aktuella kartellens tillämpningsområde åläggs. Att på detta sätt gynna hemlighetsmakeri strider även mot syftet att effektivt ingripa och vidta sanktionsåtgärder mot överträdelser av artikel 101 FEUF och kan således inte godtas (dom Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, EU:C:2013:464, punkt 77, och Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 58).

55 Under alla omständigheter framhåller domstolen att den del av den totala omsättningen som härrör från försäljning av produkter som omfattas av överträdelsen utgör den uppgift som bäst återspeglar den ekonomiska betydelsen av denna överträdelse (dom Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 59 och där angiven rättspraxis).

56 Tribunalen gjorde därför en riktig bedömning när den i punkt 97 i den överklagade domen slog fast att ”kommissionens möjlighet att innefatta sökandenas försäljning av LCD som omfattades av kartellen till LGE och Philips i försäljningsvärdet för beräkning av böterna inte var beroende av huruvida försäljningen skedde till priser som var påverkade av den konkurrensbegränsande samverkan, utan av den omständigheten att försäljningen skedde på en marknad som påverkats av att en Konkurrensbegränsande samverkan förelåg som sökandena deltog i”.

57 Tribunalen gjorde en riktig bedömning när den i punkterna 65 och 66 i den överklagade domen, med utgångspunkt i punkt 13 i riktlinjerna för beräkning av böter, slog fast att den punkten avser försäljning som genomförts på den relevanta marknad som berörs av överträdelsen och inte endast de fall beträffande vilka kommissionen har skriftlig bevisning för överträdelsen. Tribunalen tog därefter i punkt 67 i den överklagade domen utgångspunkt i ändamålet för unionens konkurrensregler, efter att ha angett att den tolkning som sökandena hade föreslagit skulle innebära att kommissionen, för att fastställa böternas grundbelopp, skulle vara tvungen att i varje fall för sig fastställa den individuella försäljning som påverkats av den konkurrensbegränsande samverkan. I punkt 68 i den överklagade domen tog tribunalen slutligen utgångspunkt i den rättspraxis som bygger på domen i målet Musique Diffusion française m.fl./kommissionen (100/80– 103/80, EU:C:1983:158) som domstolen erinrat om ovan i punkt 50.

58 Tribunalen konstaterade i punkt 69 i den överklagade domen, i sin självständiga bedömning av de faktiska omständigheterna, och utan att parterna åberopat någon missuppfattning, att parternas försäljning av de LCD som omfattades av kartellen till LGE och Philips genomfördes på en marknad som påverkats av överträdelsen. Tribunalen gjorde sig därför inte skyldig till någon felaktig rättstillämpning när den i punkterna 71 och 72 i samma dom fann att kommissionen hade rätt att beakta den försäljningen för att beräkna de böter som skulle åläggas klagandena. Det saknar betydelse

huruvida LGE och Philips faktiskt betalade högre priser på grund av kartellen och huruvida de överförde den eventuella prishöjningen på priserna på de färdiga produkter, i vilka LCD som omfattades av kartellen hade infogats och vilka såldes till konsumenter i EES.

59 Tribunalen var under dessa förhållanden inte skyldig att precisera skälen till att de LCD som LGD framställde hos LGE och Philips, trots de avtalsklausuler som band LGD till de båda andra företagen i samband med deras avtal om ett gemensamt företag, hade kunnat snedvrida konkurrensen på den relevanta marknaden. Tribunalen var inte heller skyldig att pröva den bevisning som klagandena förebringat i det syftet.

60 Att inte beakta värdet av försäljning till oberoende utomstående, eftersom det företag som deltagit i en kartell har särskilda strukturella band till dessa, skulle vara detsamma som att utan motivering ge ett sådant företag en förmån som gör det möjligt för det företaget att undgå en sanktionsåtgärd som är proportionerlig i förhållande till företagets storlek på marknaden för de produkter som varit föremål för överträdelsen (se, analogt, dom Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkterna 59 och 63).

61 Förutom den förväntade fördelen av ett avtal om horisontell prisfastställelse i samband med försäljning till oberoende utomstående, kan ett företag dessutom dra fördel av en sådan kartell genom att försäljningen ökar till de företag med vilka det har vissa strukturella band och de företagen inte påverkas av att priserna höjts på grund av kartellen. På grund av dessa omständigheter får det förstnämnda företaget nämligen en konkurrensfördel framför konkurrenterna som tillämpar de högre priserna på den relevanta marknaden.

62 Den omständigheten i sig att ett företag genomför försäljning till oberoende utomstående till höjda priser på den relevanta marknaden medför för övrigt en snedvridning av konkurrensen som påverkar hela den relevanta marknaden, vilket särskilt drabbar konsumenterna.

63 Såsom tribunalen anförde i punkt 70 i den överklagade domen, medför detta att konkurrensen på den relevanta marknaden snedvrids även när kartellen inte avser försäljning av den aktuella produkten till företag som är knutna till de företag som deltar i kartellen. Den försäljningen kan därför beaktas vid beräkningen av böterna.

64 I motsats till vad klagandena har hävdat innebar detta inte att tribunalen ställde upp en icke-motbevisbar presumtion för att all försäljning på den relevanta marknaden hade påverkats av den aktuella överträdelsen. Tribunalen fann däremot – i en motivering som, såsom framgår ovan av punkterna 48–59, inte är behäftad med någon felaktig rättstillämpning – att även om bevisning saknas för att klagandenas försäljning av de LCD som omfattades av kartellen till deras moderbolag påverkades av överträdelsen, kan den försäljningen ändå beaktas vid beräkningen av de böter som ska åläggas klagandena, eftersom försäljningen genomfördes på den marknad som påverkades av överträdelsen. Klagandenas argument grundar sig således på en feltolkning av den överklagade domen.

65 Tribunalen kan inte heller klandras för att motiveringen i punkterna 62 och 68–70 i den överklagade domen var motstridig.

66 I punkt 62 i den överklagade domen angav tribunalen nämligen att kommissionen var skyldig att ”förklara vilket samband som förelåg mellan kartellen och sökandenas försäljning till LGE och Philips”. I punkt 68 i samma dom erinrade tribunalen om att det ”framgår … av fast rättspraxis att den del av bolagets omsättning som härrör från de varor som är föremål för överträdelsen ger en god anvisning om en överträdelses omfattning på den relevanta marknaden”. I punkt 70 i den domen anförde tribunalen att ”[n]är en vara som är föremål för en konkurrensbegränsande samverkan säljs inom den gemensamma marknaden, snedvrids konkurrensen på denna marknad”. Därigenom uttryckte tribunalen endast samma övervägande till stöd för hela motiveringen och det övervägandet

upprepas i bland annat punkterna 66 och 97 i den överklagade domen. Övervägandet innebär att kommissionen kunde beakta klagandenas försäljning till LGE och Philips vid beräkningen av böterna, eftersom försäljningen genomfördes på den marknad som berördes av överträdelsen.

67 Beträffande argumentet att tribunalen avvek från kommissionens beslutspraxis, räcker det att i likhet med tribunalen i punkt 143 i den överklagade domen, erinra om att enligt domstolens fasta praxis utgör kommissionens tidigare beslutspraxis inte den rättsliga ramen för åläggande av böter på konkurrensområdet (se dom JCB Service/kommissionen, C-167/04 P, EU:C:2006:594, punkt 205, dom Tomra Systems m.fl./kommissionen, C-549/10 P, EU:C:2012:221, punkt 104, och dom Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, EU:C:2013:464, punkt 82).

68 Den första grundens första del kan därför inte leda till bifall för överklagandet.

69 I den första grundens andra del har klagandena ifrågasatt det som tribunalen slog fast i punkterna 73–89 och 147–154 i den överklagade domen, enligt vilka det i huvudsak, liksom enligt punkt 73 i samma dom, ”i vart fall” framgår av handlingarna i målet att klagandenas försäljning av de LCD som omfattades av kartellen till LGE och Philips hade varit föremål för diskussioner inom kartellen och att kommissionen hade styrkt att kartellen påverkade även den försäljningen. Denna delgrund är verkningslös, eftersom den riktats mot ett skäl som angetts för fullständighetens skull (se bland annat dom Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 148).

70 Såsom framgår av prövningen av den första grundens första del, är motiveringen i punkterna 65–72 och 97 i sig tillräckliga för att motivera att den ovannämnda försäljningen beaktades vid beräkningen av böterna.

71 Härav följer att talan inte kan bifallas på någon del av den första grunden.

Den andra grunden, partiell immunitet mot böter

72 Grunden består av två delar. I den första delgrunden har klagandena hävdat att tribunalen begick felaktig rättstillämpning när den tillämpade punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling, och när den åsidosatte motiveringsskyldigheten genom att ge det företag som ansökte om fullständig immunitet en förmånligare behandling än det företag som ansökte om partiell immunitet. I den andra delgrunden har klagandena gjort gällande att tribunalen uppenbart missuppfattade bevisningen och begick felaktig rättstillämpning när den tillämpade det meddelandet och inte beviljade LGD partiell immunitet för tiden efter den 26 augusti 2005.

Den andra grundens första del, villkoren för beviljande av partiell immunitet

– Parternas argument

73 I denna delgrund har klagandena klandrat tribunalen för att den begick felaktig rättstillämpning när den tillämpade punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling, och när den genom en restriktiv tolkning av densamma inte beviljade LGD partiell immunitet mot böter för år 2005. Tribunalen visade inte att enbart de upplysningar som Samsung hade tillhandahållit utgjorde en tillräcklig grund för att kommissionen skulle kunna slå fast den aktuella överträdelsen fortsatte under det året. Det framgår nämligen av dom Transcatab/kommissionen (T-39/06, EU:T:2011:562) att de omständigheter för vilka det företag som har ansökt om partiell immunitet förebringar bevisning anses vara tidigare okända av kommissionen om de ”tillåter kommissionen att komma fram till nya slutledningar angående överträdelsen”.

74 Enligt klagandena hade emellertid den bevisning som de förebringade i förklaringen av den 20 juli 2006 ett betydligt större bevisvärde än den som Samsung hade förebringat, eftersom den förstnämnda avsåg hela den tid som överträdelsen pågick, fram till februari 2006, de viktigaste multilaterala mötena, samtliga deltagare och olika slags produkter. Den bevisning som Samsung förebringade avsåg emellertid en mycket begränsad varaktighet och begränsade omständigheter och hade inte gjort det möjligt för kommissionen att ingripa och vidta sanktionsåtgärder mot ett flertal deltagare i kartellen med anledning av gärningar som begicks år 2005. Tribunalen medgav i punkterna 189 och 190 i den överklagade domen att det omtvistade beslutet oftast bygger på den bevisning som sökandena förebringade med avseende på år 2005 och att de upplysningar som klagandena tillhandahöll hade ett större bevisvärde än de upplysningar som Samsung hade lämnat vid ett tidigare tillfälle.

75 Klagandena anser att tribunalens tolkning av punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling strider mot andemeningen i den bestämmelsen, eftersom den tolkningen leder till att andra kartelldeltagare än det företag som har ansökt om fullständig immunitet avskräcks från att förebringa relevant bevisning om nya omständigheter som det företaget har avstått från att förebringa, vilket motiverar att den aktuella överträdelsen har en längre varaktighet, eftersom det inte är troligt att de övriga deltagarna beviljas partiell immunitet för den ytterligare tidsperioden och eftersom de riskerar att åläggas högre böter.

76 Kommissionen anser att överklagandet inte kan bifallas på den andra grundens första del, eftersom den grundar sig på en feltolkning av punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling.

– Domstolens bedömning

77 I punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling föreskrivs att ”om ett företag lämnar in bevismaterial som gäller, för kommissionen tidigare okända, sakförhållanden som har ett direkt samband med den misstänkta kartellens betydelse och varaktighet, kommer kommissionen inte att beakta dessa element när den avgör vilka böter som skall åläggas det företag som tillhandahållit detta bevismaterial”.

78 Såsom tribunalen angav i punkt 166 i den överklagade domen, framgår det av lydelsen i den ovannämnda bestämmelsen att det för den immunitet som föreskrivs fordras att två villkor ska vara uppfyllda. För det första ska företaget vara det första som bevisar för kommissionen tidigare okända sakförhållanden. För det andra ska dessa sakförhållanden, som ska ha en direkt inverkan på den presumerade kartellens allvar eller varaktighet, göra det möjligt för kommissionen att komma fram till nya slutsatser angående överträdelsen.

79 Såsom framgår av domstolens praxis är orden ”tidigare okända … sakförhållanden” beträffande det första villkoret otvetydiga och gör det, såsom tribunalen angav i punkt 167 i den överklagade domen, möjligt att göra en restriktiv tolkning av punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling, så att bestämmelsen endast omfattar de fall då ett företag som deltagit i en kartell förser kommissionen med nya uppgifter om kartellens allvar eller varaktighet och inte omfattar de fall då ett företag endast tillhandahållit uppgifter som ytterligare stärker bevisen för att överträdelsen förelegat (se, för ett liknande resonemang, beslut Kuwait Petroleum m.fl./kommissionen, C-581/12 P, EU:C:2013:772, punkt 19).

80 Det framgår i förevarande mål av punkt 189 i den överklagade domen att tribunalen, i sin självständiga bedömning av de faktiska omständigheterna och utan att någon missuppfattning gjorts gällande i det avseendet, anförde att ”kommissionen, vid den tidpunkt då sökandena avgav förklaringen av den 20 juli 2006, på grund av den bevisning som Samsung förebringat inte var okunnig om att de bilaterala kontakterna mellan vissa kartelldeltagare hade fortsatt år 2005”.

81 Tribunalen konstaterade således att de upplysningar som klagandena hade lämnat avsåg sakförhållanden som inte tidigare var okända för kommissionen. Tribunalen gjorde av detta enda skäl därför en riktig bedömning när den i punkt 194 i den överklagade domen inte godtog klagandenas argument för att partiell immunitet mot böter i enlighet med punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling skulle beviljas med avseende på dessa sakförhållanden. Tribunalen var härvid inte skyldig att pröva huruvida de upplysningarna var av sådant slag att det var möjligt för kommissionen att komma fram till nya slutsatser angående överträdelsen. Tribunalen var därför inte skyldig att jämföra deras bevisvärde med bevisvärdet av de upplysningar som Samsung hade lämnat vid ett tidigare tillfälle.

82 Det saknar därför betydelse att tribunalen, i punkterna 189 och 190 i den överklagade domen, konstaterade att det omtvistade beslutet ”stöds oftast på den bevisning som sökandena förebringade med avseende på år 2005” respektive ”de upplysningar som [dessa] lämnade den 20 juli 2006 … hade ett större bevisvärde än de som Samsung hade lämnat vid ett tidigare tillfälle”.

83 Det ska för övrigt anmärkas att tribunalen, såsom tydligt framgår av punkt 190 i den överklagade domen, gjorde dessa konstateranden för fullständighetens skull, för att förklara varför kommissionen hade beviljat klagandena en nedsättning av böterna, och inte för att motivera att ansökan om immunitet mot böter för år 2005 avslogs. Enligt meddelandet om förmånlig behandling föreskrivs nämligen andra villkor för en sådan nedsättning än för att bevilja partiell immunitet mot böter.

84 I motsats till vad klagandena har gjort gällande, strider den tolkningen av punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling inte mot meddelandets ändamål. Såsom tribunalen slog fast i punkt 167 i den överklagade domen, skulle effektiviteten i systemet med förmånlig behandling minska om företagen förlorade incitamenten för att vara först med att anmäla en kartell till kommissionen (se, för ett liknande resonemang: beslut Kuwait Petroleum m.fl./kommissionen, C-581/12 P, EU:C:2013:772, punkt 20).

85 När det företag som, för att kunna beviljas total immunitet mot böter enligt meddelandet om förmånlig behandling, först förebringar bevisning för att kommissionen ska kunna fastställa en överträdelse av artikel 101 FEUF, inte anmäler upplysningar till stöd för att överträdelsen har haft en längre varaktighet än vad som framgår av bevisningen, får andra företag som har deltagit i överträdelsen, i motsats till vad klagandena har gjort gällande, ett incitament att vara det första som gör dessa anmälningar. En sådan anmälan kan nämligen motivera att partiell immunitet beviljas enligt punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling. Detta är, såsom fastställts ovan i punkt 80, emellertid inte fallet i förevarande mål beträffande kommissionens kännedom om ingripande och vidtagande av sanktionsåtgärder mot överträdelsen under år 2005.

86 Ett företag som lämnar kommissionen upplysningar enligt meddelandet om förmånlig behandling kan, eftersom det vanligen inte vet vilka upplysningar kommissionen har tillgång till, förvisso inte med säkerhet veta att det uppfyller villkoren för att beviljas partiell immunitet enligt punkt 23 b sista stycket i meddelandet om förmånlig behandling.

87 Meddelandet om förmånlig behandling syftar emellertid inte till att undanröja denna osäkerhet, utan tvärtom, såsom tribunalen slog fast i punkt 163 i den överklagade domen, till att skapa en osäkerhet inom kartellerna genom att uppmuntra deltagarna att anmäla dessa till kommissionen.

88 Klagandena kan inte heller hävda att tribunalens tolkning i den överklagade domen i praktiken innebär att det inte är troligt att partiell immunitet beviljas. Såsom framgår av punkterna 182 och 195–203 i den överklagade domen, beviljades klagandena nämligen just en partiell immunitet mot böter för januari 2006.

89 För övrigt har klagandena felaktigt klandrat tribunalen för att den inte motiverade den överklagade domen tillräckligt i detta avseende. Såsom framgår av vad ovan anförts, anges i den domen, bland annat i punkterna 166, 167 och 189, med erforderlig tydlighet skälen till att tribunalen fann att kommissionen hade rätt att inte bevilja klagandena partiell immunitet mot böter för år 2005.

90 Den andra grundens första del kan därför inte leda till bifall för överklagandet.

Den andra grundens andra del: beslutet att inte bevilja partiell immunitet för tiden efter den 26 augusti 2005

– Parternas argument

91 Klagandena har i denna delgrund för det första klandrat tribunalen för att den inte beviljade LGD partiell immunitet mot böter för tiden efter den 26 augusti 2005, trots att kommissionen inte hade någon bevisning från det företag som hade ansökt om fullständig immunitet för att LGD hade fortsatt att delta i kartellen efter den dagen. Den enda bevisning som Samsung har förebringat beträffande tiden efter augusti 2005 består av ett e-postmeddelande av den 6 december 2005 angående eventuella bilaterala kontakter mellan å ena sidan Samsung och å den andra AU Optronics Corp. och Chi Mei Optoelectronics Corp. LGD och de övriga deltagarna nämns inte i detta e-postmeddelande. Tribunalen missförstod innehållet i detta e-postmeddelande när den i punkt 187 i den överklagade domen angav att det kunde avse samtliga deltagare i den konkurrensbegränsande samverkan, inbegripet LGD.

92 För det andra anser klagandena att tribunalen även gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkt 193 i den överklagade domen drog slutsatsen att den bevisning som Samsung hade förebringat gjorde det möjligt för kommissionen att anta att LGD hade fortsatt att delta i överträdelsen fram till dess slut, eftersom det var fråga om en enda och fortlöpande överträdelse. Den slutsatsen strider mot den rättspraxis som bygger på domen i målet Dansk Rørindustri/kommissionen, (T-21/99, EU:T:2002:74, punkt 62). I den domen uteslöt tribunalen att kommissionen utan bevis kan anta att en kartelldeltagare fortsatt att delta i kartellen fram till dess slut.

93 Klagandena anser för det tredje att även punkt 193 i den överklagade domen är behäftad med ett rättligt fel, eftersom tribunalen ansåg att kommissionen på grundval av den aktuella bevisningen kunde hålla LGD ansvarig för de övriga deltagarnas agerande, utan att beakta de stränga villkoren för att tillskriva ansvar. Enligt tribunalens praxis kan ansvar tillskrivas ett företag endast när det är styrkt att det ifrågavarande företaget kände till de övriga deltagarnas överträdelser eller rimligen kunde förutse dem och var berett att acceptera den risk som detta innebar (dom BASF och UCB/kommissionen, T-101/05 och T-111/05, EU:T:2007:380, punkt 160, och Denki Kagaku Kogyo och Denka Chemicals/kommissionen, T-83/08, EU:T:2012:48, punkt 242). I förevarande mål hade kommissionen emellertid inte utan den bevisning som LGD förebringade kunnat utvidga överträdelsens varaktighet efter augusti 2005 för andra deltagare än Samsung och Chi Mei Optoelectronics Corp.

94 Kommissionen har erinrat om att tribunalens slutsats att kommissionen på dagen för klagandenas förklaring, det vill säga den 20 juli 2006, hade upplysts om att överträdelsen hade fortsatt under hela år 2005, är en bedömning av de faktiska omständigheterna som inte, med undantag för då tribunalen har missuppfattat omständigheterna eller bevisningen, ska prövas av domstolen. I förevarande mål har klagandena emellertid inte gjort gällande att bevisningen missuppfattats, utan anser snarast att e-postmeddelandet av den 6 december 2005 är ett otillräckligt underlag för tribunalens slutsats.

– Domstolens bedömning

95 I den andra grundens andra del har klagandena i huvudsak klandrat tribunalen för att inte ha beviljat dem partiell immunitet mot böter för tiden efter den 26 augusti 2005. Denna delgrund bygger helt på antagandet att tribunalen felaktigt ansåg att kommissionen hade kännedom om att LGD deltog i den konkurrensbegränsande samverkan efter den dagen endast på grund av det e-postmeddelande av den 6 december 2005 som Samsung hade tillhandahållit och som citerats i punkt 187 i den överklagade domen, samt att tribunalen missförstod innehållet i detta e-postmeddelande.

96 Detta antagande grundar sig på en feltolkning av den överklagade domen.

97 Tribunalen gjorde inte ett sådant konstaterande i den överklagade domen. Det framgår dessutom tydligt av punkt 193 i den domen att tribunalen, för att fastställa att klagandena hade fortsatt att delta i den konkurrensbegränsande samverkan under hela år 2005, inte grundade sig på e-postmeddelandet av den 6 december 2005, utan på en annan handling som Samsung hade ingett, nämligen ett e-postmeddelande av den 14 januari 2005 som citeras i punkt 185 i den överklagade domen. I den handlingen angavs att den kartelldeltagaren kunde tillfråga klagandena om vilka avsikter de hade beträffande vissa priser.

98 Under dessa omständigheter kan klagandena inte klandra tribunalen för att ha missförstått e-postmeddelandet av den 6 december 2005, eftersom det inte framgår av det meddelandet att de fortsatte att delta i den konkurrensbegränsande samverkan efter den 26 augusti 2005. Tribunalen drog nämligen inte den slutsatsen av den handlingen, utan lade den, såsom framgår av punkt 189 i den överklagade domen, till grund för att mer allmänt fastställa att den konkurrensbegränsande samverkan fortsatte under år 2005.

99 Klagandenas påståenden i detta avseende saknar således grund.

100 Klagandena har inte ifrågasatt tribunalens bedömning av e-postmeddelandet av den 14 januari 2005 i punkt 193 i den överklagade domen. Tribunalen ensam är behörig att göra den bedömningen med undantag för det fall att tribunalen har missuppfattat bevisningen. Den andra grundens andra del är därför verkningslös i enlighet med den rättspraxis som domstolen erinrat om ovan i punkt 69. Denna prövning var således tillräcklig för att tribunalen skulle göra den riktiga bedömningen att det inte var okänt för kommissionen att klagandena hade deltagit i den konkurrensbegränsande samverkan under år 2005. Klagandenas argument angående den andra delen av punkt 193 i den överklagade domen avser således en motivering som endast angetts för fullständighetens skull.

101 Den andra grundens andra del kan därför inte leda till bifall för överklagandet.

102 Härav följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser någon del av den andra grunden.

103 Mot bakgrund av vad ovan anförts ska överklagandet ogillas.

Rättegångskostnader

104 Enligt artikel 138.1 i domstolens rättegångsregler, som enligt artikel 184.1 i rättegångsreglerna ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats.

105 Kommissionen har yrkat att LGD och LGDT ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom dessa har tappat målet ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) LG Display Co. Ltd. och LG Display Taiwan Co. Ltd ska ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter